

Veilig omgaan

met cytostatica

Zo werk je prettiger!

Vooraf

Kanker. Je kent vast wel iemand die erdoor getroffen is. Of misschien ben je er zelf door getroffen (geweest). Dan weet je hoe zwaar de medicijnen zijn waarmee kanker bestreden wordt. Deze medicijnen heten cytostatica. Maar de meeste mensen noemen zo'n medicijnkuur een chemokuur of chemotherapie.

Wat zijn cytostatica?

Cytostatica zijn medicijnen die ervoor zorgen dat kankercellen (tumoren of gezwellen) stoppen met groeien of doodgaan. Maar cytostatica doen hetzelfde bij gezonde cellen. En dat is schadelijk. Gezonde mensen moeten dus zo min mogelijk in aanraking komen met cytostatica. Dat geldt natuurlijk ook voor schoonmakers. Bijvoorbeeld schoonmakers in verpleeghuizen en ziekenhuizen of bij kankerpatiënten thuis.

Hoe kom je ermee in aanraking?

Braaksel, urine, ontlasting, speeksel. Als deze afkomstig zijn van patiënten die cytostatica gebruiken, dan zijn deze besmet. Ook hun sanitair, toiletruimte, po, urinaal, servies, kleding, afval en beddengoed zijn dan besmet. En die maak jij schoon of ruim jij op. Dan kun je in aanraking komen met cytostatica. Je huid bijvoorbeeld. Of, via spetters, je mond, ogen en neus.

Bescherm jezelf!

Gelukkig kun je zelf van alles doen om te voorkomen dat je in contact komt met cytostatica. Jezelf goed beschermen bijvoorbeeld. Hoe je dat doet, lees je in dit boekje. Ook is het belangrijk dat je je aan een paar speciale schoonmaakregels houdt. De belangrijkste regels staan in dit boekje. Je vindt de regels ook op de instructiekaarten op de werkplek. Vraag ernaar bij je leidinggevende.

Algemene regels

Voorkom dat je in aanraking komt met cytostatica. Hoe? Door onderstaande algemene regels op te volgen.

Dit moet je doen:

- 1 Doe je werk rustig en precies.
2. Gebruik de natte schoonmaakmethode.
3. Gebruik nooit een hoge drukspuit.
4. Bedenk dat je met koud water de resten van cytostatica grotendeels wegspoelt. Spoel een emmer of mop na gebruik dus om met koud water.
5. Gebruik per ruimte meerdere werkdoekjes.
6. Gebruik voor elke ruimte nieuw schoonmaakmateriaal.
7. Zorg ervoor dat je kleding je armen en benen helemaal bedekt.

Spoel emmer of mop na gebruik om met koud water.

Bescherm jezelf!

Voorkom dat je in aanraking komt met cytostatica. Hoe? Door jezelf goed te beschermen!

Dit moet je doen:

- 1 Draag altijd wegwerphandschoenen.
 - Controleer of ze heel zijn.
 - Was je handen voordat je de handschoenen aan doet en herhaal dit bij het verwisselen van de handschoenen.
 - Trek je handschoenen binnenste buiten uit.
 - Gooi de handschoenen direct weg.

Trek je handschoenen binnenste buiten uit.

Bescherm jezelf!

Bescherm jezelf!

- 2 Draag een wegwerperschort met rugsluiting.
 - Zorg ervoor dat het overschort je kleding bedekt.
 - Doe het overschort uit als je de patiëntenkamer of toiletruimte verlaat.
 - Gooi het overschort direct weg.

- 3 Draag een veiligheidsbril.
 - Als er risico is op spatten.
 - Maak na het schoonmaken de veiligheidsbril schoon met koud water.

- 4 Draag een mondkapje.
 - Gooi het mondkapje na gebruik direct weg.

Patiëntenkamer

Zorg ervoor dat je de kamer van patiënten op een veilige manier schoonmaakt. Hoe? Door onderstaande regels op te volgen.

Zo bescherm je jezelf:

- Draag handschoenen.

Zo maak je de patiëntenkamer schoon:

- Begin met schoonmaken vanaf de deur.
- Maak eerst de armleuningen, tafel en randen van de afvalbak schoon.
- Maak daarna de bedrand, infuuspaal en houder van de afvalbak schoon.
- Maak als laatste de vloer schoon.

Maak als laatste de vloer schoon.

Sanitair

Zorg ervoor dat je het sanitair van patiënten op een veilige manier schoonmaakt. Hoe? Door onderstaande regels op te volgen.

Zo bescherm je jezelf:

- Draag handschoenen, overschort, veiligheidsbril en mondkapje.
- Gebruik altijd een natte schoonmaakmethode.

Zo maak je sanitair schoon:

- Maak eerst de vloer schoon.
- Daarna de toiletpot, kranen, wasbak en douchevloer.
- Maak de vloer nog een keer schoon.
- Spoel emmer en mop uit met koud water.

Let op!

Je maakt in een andere volgorde schoon dan anders. En je doet de vloer twee keer.

1

2

3

Let op!

Je maakt in een andere volgorde schoon!

Po en urinaal

Zorg ervoor dat je de po of het urinaal van patiënten op een veilige manier schoonmaakt. Hoe? Door onderstaande regels op te volgen.

Zo bescherm je jezelf:

- Draag handschoenen, overschort, veiligheidsbril en mondkapje.

Zo maak je een po of urinaal schoon:

- Giet de inhoud heel voorzichtig langs de rand van de toilet-pot. Niet spatten dus!
- Spoel het toilet twee keer door. Het liefst met deksel erop.
- Spoel po of urinaal goed af met koud water.
- Giet het water voorzichtig langs de rand van de toiletpot en spoel twee keer door.
- Maak po of urinaal schoon met heet water en schoonmaak-middel.

Niet spatten!

Servies

Ook het servies van patiënten is besmet met cytostatica. Zorg dus dat je het op een veilige manier afwast. Hoe? Door onderstaande regels op te volgen.

Zo bescherm je jezelf:

- Draag handschoenen.

Zo was je af:

- Spoel het servies eerst af met koud water.
- Was het servies daarna af of stop het in de afwasmachine.

Spoel het servies af met koud water.

Wasgoed

Cytostatica - op de kleding en het beddengoed van patiënten - gaan er in de was gewoon uit. Als je het maar op de juiste manier wast. Hoe? Door onderstaande regels op te volgen.

Zo bescherm je jezelf:

- Draag handschoenen.

Zo verzamel je wasgoed bij kankerpatiënten thuis:

- Houd het besmette wasgoed apart.
- Spoel het wasgoed eerst in koud water.
- Was het wasgoed op de gewone manier.

Zo verzamel je wasgoed in verpleeg- of ziekenhuis:

- Stop het wasgoed in de speciale waszakken.

Spoel het wasgoed eerst in koud water.

Afval

Zorg ervoor dat je het afval van patiënten op een veilige manier opruimt. Ook de handschoenen, overschort en mondkapje die je aan had. Hoe? Door onderstaande regels op te volgen.

Zo bescherm je jezelf:

- Draag handschoenen.

Zo ruim je afval op bij kankerpatiënten thuis:

- Stop het afval in een dubbele afvalzak. Sluit deze goed af.
- Verzamel naalden in een naaldencontainer. Is deze er niet, pak ze dan veilig in en stop ze bij het besmette afval.

Zo ruim je afval op in verpleeg- of ziekenhuis:

- Stop het afval in het SZA-vat (een container voor speciaal ziekenhuisafval).
- Verzamel naalden in de naaldencontainer.

Sluit de afvalzak goed af.

Colofon

Er zijn nog meer arbozakboekjes gemaakt. Een algemeen boekje, het boekje 'Werkdruk omlaag!', het boekje 'Let op je lijf!', het boekje 'Zo blijf je fit', het boekje 'Veilig omgaan met schoonmaakmiddelen', het boekje 'Pas op voor prikaccidenten' en een speciaal arbozakboekje voor glazenwassers.

Kijk voor meer informatie op www.zowerkjeprettiger.nl of bel de RAS, telefoon (013) 594 48 44.

Fotografie

Monique Stap, Alkmaar

Concept en realisatie

DST Experience Communicatie, Baarn

Deze uitgave maakt deel uit van **Zo werk je prettiger!**, de voorlichtingscampagne over het Arboconvenant Schoonmaak- en Glazenwassersbranche. De campagne wordt gecoördineerd door de Raad voor Arbeidsverhoudingen Schoonmaak- en Glazenwassersbranche (RAS) en is een initiatief van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Ondernemersorganisatie Schoonmaak- & Bedrijfsdiensten (OSB), FNV Bondgenoten en CNV BedrijvenBond.

© RAS, Tilburg, mei 2006

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

